

له ئيماندارىپه وه بو ئەو ئايىنهى ناوى ئىسلامى له سەر دانرا

هۆكارى جۆراوجۆر دەستيان دايه دەستى يه كتر تا په يامه كهى محمه د توانى بىته ئايىنىكى جيهانى. هۆكارى سياسى هه بوو (ركابه رپى نيوان هاشمى و ئومه و ييه كان له سەر سه ركردايه تى له مه ككه و عه ربه ستان هه روه ها روانگه يان له سەر هه ئويستى نيوان زله ئيزه گه و ره كانى بيزانس و ئيران له سەر سه ركردايه تى جيهان)؛ هۆكارى ئابوورى هه بوو (ريگى بازرگانى و په يوه ندى له گه ل بيزانس و ئاسوى غه نيمه ته كانى شه ر له ريگه ي هه لمه تى دژ به زله ئيزه لاوازه كانى جيهان)؛ هۆكارى تيؤلوزييشى هه بوون (مشتومر سه باره ت به دىرين و سروشى عيسا و ئاپوكاليسس "قيامه ت"). زه مينه يه كى به پيت بو بيرۆكه يه كى گه و ره هه بوو كه نه ته وه ي عه ربه له گه ليكى كوچه رى په راوئىزخراوى ميژووه وه بگورپت بو بزوينه ر و دارئيزه رى ميژوو. نه ريتى دريژخايه نى شيعر و نه ريتى زاره كى و دواجار مروفيكى گونجاو هه بوو كه بتوانيت هه موو ئەم توخمانه كوڤكاته وه و بيانخاته سه ريه ك.

هه ر وه ك كولتور و ئايىنه كانيتر، ئايىنى ئىسلاميش خوى له سەر ئەو بنه ما ئايىنيانه ي پيشتر له ناو خه لكانى ناوچه كه دا باو بوو، چر كرده وه. له قورئاندا شوئينه وارى ته لمودى بابلى و كتيبي

تهفسیری جوله که "midrasch rabba" هه یه. ههروهها محهمهد
 کتیبی ئینجیلی وهک ژێردهقی چیرۆکهکانی بهکارهیناوه. جینگای
 سهرنجه که یه کهم سوورهکانی قورئان سهبارت به مهسیحی و
 جوله که کان گه لێک خیرخووانه و جیی ستایش بوون. بۆ نمونه
 جوله که کان به "ئههلی کتیب" ستایش دهکړین. بهلام له مه دینه
 له حنی زمانی قورئان تیرتر ده بێته وه؛ له دوا سوورهکانی قورئاندا
 محهمهد ئهوهنده متمانه به خۆی وه دهستدیی که خوی وهک
 رکا بهری ئیلاهیاتی جووله که و مهسیحیه کان ببینی، و ئایینهکانی
 جووله که و مهسیحی وهک "دهستتیه ردهری کتیبه پیروژهکانیان"
 وه سف بکات و له سوورهکانی کۆتایی قورئاندا به بی باوهر ناویان
 بیتی و داوای له ناو بردنیان بکات. دهتوانی ئهم برگانهی دواتر له
 قورئاندا میژوووه که یان بۆ سهردهمی ئومه و یه کان بگه ریتته وه.
 چونکه یه که مین وهشانی نووسراوی قورئان که ئهمرۆ له بهر
 دهستدایه له سهردهمی خهلیفه ی پینجه م (عبد الملک ابن
 مراوان) وه سه رچاوه ی گرتوووه. عبد الملک دهیان سال داوی
 مردنی پیغه مبهر، ئهمری نووسینی چیرۆکی محهمهد و قورئانی
 داوه، که تا ئه و کاته ته نیا به شیوهی زاره کی ده گوازیه وه. جا ئه و
 کاره ی چ پالنه رینکی هه بووه، دواتر باسی لێوه ده که یان. ههروهها
 عبد الملک ابن مراوان قوبه به رده که ی له قودس به دروستکردن
 دا و هه لویستتیکێ توندی به رامبه ر مهسیحی و جوله کان گرتته به ر.
 له سهرووی هه مووشیانه وه عبد الملک ئه و حاکمه یه که له
 سهردهمی ئه ودا وشه ی محهمهد و ئیسلام بۆ یه که مجار به
 نووسراوه له سه ر سکه و له نووسراوه کانێ ناو قوبه به رده که دا

تۆمار دەکریت. تهنیا له سهردهمی ئەویشدا بوو که ئیسلام به
پوونی له ئایینی مهسیحی جیاکرایهوه و باوهپر کرا به ئایینیکی
سهربهخۆ.

دریژهی ههیه...